

A CSUROGI TÖMEGSÍR HELYÉN FELÁLLÍTOTT KERESZTEK, ÉS A MEGEMLEKEZÉSEK TÖRTÉNETE

„Számomra és azok számára, akik minden évben ott vannak a megemlékezésen Csurogon, nem a számok a fontosak, hanem az, hogy azon a helyen ahova valamikor a dögöket dobálták, oda dobálták az ártatlanul kivégzett magyarokat is, ezzel is megalázva őket. Bár a csontjaikat már eltüntették, de a szeretteinknek nem csak csontjuk volt, hanem szívük is, és a szívük mégis csak ott porladt el. Ezért emlékezünk meg minden évben 1994 óta ezen a helyen. Ezek az ártatlanul kivégzett emberek mindannyunk áldozata kell, hogy legyen, nem csak a hozzátartozóké.” (Részlet Teleki Júlia könyvéből)

1994-ben a szomorú esemény ötvenedik évfordulója alkalmából, Teleki Júlia, mint tartományi képviselő engedélyt kért, hogy megemlékezessen Csurogon a sintérgödörnél az ártatlanul kivégzett magyarok tömegsírjánál... Engedélyt nem kapott, de 1994-ben felállították az első keresztet.

2002 októberében, mint tartományi képviselő a saját felelősségére, kőből készült emléktáblát tett a helyszínre engedély nélkül. Az AKIKÉRT NEM SZÓLT A HARANG 1944/45 feliratú hatalmas kőtömböt egy héten belül ledöntötték. November elsejére, halottak napjára újra felállították és megemlékeztek ártatlan áldozataikról.

A megemlékezésen először volt jelen a Vajdasági Képviselőház szerb ajkú alelnöke, aki fejet hajtott az ártatlanul kivégzett magyarok előtt. Harmadnapra a vandálok újra ledöntötték, és ezúttal kalapáccsal szétverték, hogy ne lehessen újra felállítani.

A következő években ismét elhelyezték a Légvári Sándor bácsföldvári asztalos mester által készített újabb – 17 év alatt 18 – keresztet.

2006. április 17-én meghozták a rehabilitációról a törvényt.

2006. április 19-én döntöttek le az előző évben felállított kereszt.

„Hatvan év után végre meghozták a rehabilitációról a törvényt, amit már nagyon régen vártunk. Azonban ez a törvény csak azokra érvényes, aki egyénileg kéri a rehabilitációt a hozzátartozójukért vagy önmagáért. A háborús bűnösséget az összes csurogi, zsabylai magyarra hozták meg, kollektív bűnösnek kiáltottak bennünket, most mégis egyénileg kell kérni és majd a bíró. «jó akaratától» függően veszik le rólunk ezt a terhet.” Teleki Júlia

2006. október 29-én egy újabb kőtáblát állítottak fel a következő felirattal: **KŐBE VÉSETT FÁJDALOM.** Ezen a megemlékezésen részt vett Dr. Becsey Zsolt EU parlamenti képviselő és Egeresi Sándor, Vajdasági Képviselőház alelnöke.

2009-ben az első autóbuszos zarándoklat szerveződött helyszínre, koszorúzott minden délvidéki párt delegáltja, jelen volt Becsey Zsolt és Egeresi Sándor a vajdasági parlament elnöke.

2010. október 30.-án Ékes Ilona parlamenti képviselő a FIDESZ frakció nevében koszorúzott, Korsós Tamás szabadkai főkonzul is beszédet mondott. A délvidéki pártok képviselői és Egeresi Sándor a vajdasági parlament elnöke is elhelyezte az emlékezés koszorúját.

2011. januárjában döntöttek le a 2009. óta sértetlen keresztet.

2011. május 15-én újra (engedély nélkül) felállították a fakeresztet.

